บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา กับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุแขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จะนำเสนอตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้ยา การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา กับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตารางข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยได้กำหนดการใช้สัญญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

N	หมายถึง	จำนวน (ความถี่)
%	หมายถึง	ร้อยละ
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว และการมีโรคประจำตัว

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	53	37.1
หญิง	90	62.9
รวม	143	100
อายุ (ปี)		
60-64	45	31.5
65-69	42	29.4
70-74	25	17.5
75-79	25	17.5
80 ขึ้นไป	6	4.2
รวม	143	100
สถานภาพสมรส		
โสด	8	5.6
คู่	78	54.5
หม้าย หย่า แยก	57	39.9
รวม	143	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	80	55.9
ระดับประถมศึกษา	49	34.3
ระดับมัธยมศึกษา	11	7.7
ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา	3	2.1
รวม	143	100
รายได้ของครอบครัว		
เพียงพอ	63	44.1
ไม่เพียงพอ	19	13.3
เหลือใช้	61	42.7
รวม	143	100
การมีโรคประจำตัว		
มี	137	95.8
ไม่มี	6	4.2
รวม	143	100

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ 143 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.9 จำนวนผู้สูงอายุจะอยู่ในช่วงอายุ 60-64 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาร้อยละ 29.4 มีอายุอยู่ระหว่าง 65-69 ปี และพบว่า สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 52.4 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา (ร้อยละ 55.9) และรองลงมาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.3 ผู้สูงอายุประเมินว่ารายได้ของครอบครัวอยู่ในระดับเพียงพอ (ร้อยละ 44.1) มีเหลือใช้ ร้อยละ 42.7 และผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 95.8

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้ยา การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุในเรื่องพฤติกรรมการใช้ยา ด้านการแสวงหายา จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมการใช้ยา (การแสวงหายา)	ระดับการกระทำ	ต่ำกว่าประถมศึกษา		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		สูงกว่ามัธยมศึกษา		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1. ซื้อยาโดยเอาตัวอย่างยาที่มีอยู่ไปให้ผู้ขายดู	ปฏิบัติเป็นประจำ	1	1.3	-	-	1	9.1	-	-	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	26	32.5	23	46.9	6	54.5	3	100	58	40.6
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	53	66.2	26	51.1	4	36.4	-	-	83	58.0
2. ซื้อยาตามคำบอกเล่าของเพื่อนบ้านหรือญาติ	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	12	15.0	10	20.4	5	45.5	1	33.3	28	19.6
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	68	85.0	39	79.6	6	54.5	2	66.7	115	80.4
3. ซื้อยาจากหลาย ๆ แหล่งเพื่อใช้ในการรักษาโรคชนิดเดียว	ปฏิบัติเป็นประจำ	2	2.5	-	-	-	-	-	-	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	6	7.5	6	12.2	3	27.3	1	33.3	16	11.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	72	90.0	43	87.8	8	72.7	2	66.7	125	87.4
4. ซื้อยารับประทานเองจากร้านขายของชำ	ปฏิบัติเป็นประจำ	4	5.0	2	4.1	-	-	-	-	6	4.2
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	42	52.5	32	65.3	7	63.6	1	33.3	82	57.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	34	42.5	15	30.6	4	36.4	2	66.7	55	38.5
5. ซื้อยาชุดจากร้านขายยามาใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	6	7.5	3	6.1	1	9.1	-	-	10	7.0
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	42	52.5	28	57.1	6	54.5	1	33.3	77	53.8
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	32	40.0	18	36.7	4	36.4	2	66.7	56	39.2
6. ซื้อยามาใช้โดยไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยา	ปฏิบัติเป็นประจำ	21	26.3	23	46.9	4	36.4	-	-	48	33.5
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	15	18.7	7	14.3	3	27.3	-	-	25	17.5
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	44	55.0	19	38.7	4	36.4	3	100	70	49
7. ขอยาจากเพื่อนหรือเพื่อนบ้านมาใช้เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วย	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	5	6.3	6	12.2	3	27.3	1	33.3	15	10.5
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	75	93.7	43	87.8	8	72.7	2	66.7	128	89.5
8. ซื้อยามาใช้เองโดยไม่มีอาการเจ็บป่วย	ปฏิบัติเป็นประจำ	9	11.3	5	10.2	-	-	-	-	14	9.8
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	17	21.3	6	12.2	5	45.5	1	33.3	29	20.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	54	67.4	38	77.6	6	54.4	2	66.7	100	69.9

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาระดับการกระทำพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ยา ด้านการแสวงหายา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

มีการปฏิบัติเป็นประจำเกี่ยวกับการซื้อยามาใช้โดยไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยา (ข้อ 6) ถึงร้อยละ 33.5 โดยพบในกลุ่มที่มีความรู้ในระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 46.9 และรองลงมาได้แก่ ซื้อยามาใช้เองโดยไม่มีอาการเจ็บป่วย (ข้อ 8) คิดเป็นร้อยละ 9.8 ซึ่งพบในกลุ่มต่ำกว่าระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 11.3

มีพฤติกรรมการปฏิบัติเป็นบางครั้งเกี่ยวกับ ซื้อยารับประทานเองจากร้านขายของชำ (ข้อ 4) ร้อยละ 57.3 ซื้อยาชุดจากร้านขายยามาใช้ (ข้อ 5) ร้อยละ 53.8 ซึ่งพฤติกรรมทั้ง 2 อย่าง พบว่าอยู่ในกลุ่มประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.3 และ 57.1 ตามลำดับ

ส่วนพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่าไม่เคยปฏิบัติเลยมากที่สุด ได้แก่ การขอยาจากเพื่อนหรือเพื่อนบ้านมาใช้เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วย (ข้อ 7) ร้อยละ 89.5 รองลงมา คือ ซื้อยาจากหลาย ๆ แหล่งเพื่อใช้ในการรักษาโรคชนิดเดียว (ข้อ 3) คิดเป็นร้อยละ 87.4

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุในเรื่องพฤติกรรมการใช้ยา ด้านการเก็บรักษายา จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมการใช้ยา (การเก็บรักษายา)	ระดับการกระทำ	ต่ำกว่าประถมศึกษา		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		สูงกว่ามัธยมศึกษา		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
9. เก็บยาเม็ดแคปซูลไว้ในตู้เย็น	ปฏิบัติเป็นประจำ	1	1.3	-	-	-	-	1	33.3	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	6	7.5	2	4.1	-	-	1	33.3	9	6.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	73	91.3	47	95.9	11	100	1	33.4	132	92.3
10. เก็บยาในที่มีแสงแดดส่อง	ปฏิบัติเป็นประจำ	4	5.0	-	-	-	-	-	-	4	2.8
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	1	1.3	-	-	1	9.1	-	-	2	1.4
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	75	93.8	49	100	10	90.9	3	100	137	95.8
11. เก็บยาไว้ในตู้ยาโดยเฉพาะ	ปฏิบัติเป็นประจำ	15	18.8	15	30.6	2	18.2	-	-	32	22.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	14	17.5	9	18.4	1	9.1	2	66.7	26	18.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	51	63.7	25	51.0	8	72.7	1	33.3	85	59.4
12. วางยาไว้ทั่วไปโดยไม่มีตู้เก็บ	ปฏิบัติเป็นประจำ	51	63.8	25	51.0	8	72.7	1	33.3	85	59.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	15	18.8	10	20.4	2	18.2	1	33.3	28	19.6
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	14	17.4	14	28.6	1	9.1	1	33.4	30	21.0
13. เก็บยาที่เม็ดยามีรอยแตกและสีลอกไว้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	1	1.3	-	-	-	-	-	-	1	0.7
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	3	3.7	-	-	1	90.1	-	-	4	2.8
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	76	95.0	49	100	10	90.9	3	100	138	96.5
14. เก็บยาที่ไม่มีชื่อยา (หรือฉลากยา) ไว้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	2	2.5	-	-	-	-	-	-	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	4	5.0	2	41	-	-	-	-	6	4.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	74	92.5	47	95.9	11	100	3	100	135	94.4
15. เก็บยาแก้อักเสบ (ปฏิชีวนะ) ที่เหลือไว้ใช้ในการเจ็บป่วยครั้งต่อไป	ปฏิบัติเป็นประจำ	4	5.0	4	8.2	1	9.1	-	-	9	6.3
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	20	25.0	11	22.4	6	54.5	-	-	37	25.9
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	56	70.0	34	69.4	4	36.4	3	100	97	67.8
16. ซื้อยาบางชนิดมาเก็บไว้ใช้นาน ๆ จนลืม	ปฏิบัติเป็นประจำ	1	1.3	-	-	1	9.1	-	-	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	10	12.5	4	8.2	2	18.2	-	-	16	11.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	69	86.3	45	91.8	8	72.7	3	100	125	87.4

จากตารางที่ 3 พฤติกรรมการใช้ยาด้านการเก็บรักษายา จำแนกตามระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาระดับการกระทำพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

มีพฤติกรรมการปฏิบัติเป็นประจำเกี่ยวกับวางยาไว้ทั่วไปโดยไม่มีตู้เก็บยา (ข้อ 12) คิดเป็นร้อยละ 59.4 ซึ่งพบในกลุ่มที่มีความรู้ระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 72.7 รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมเก็บยาแก้อักเสบที่เหลือไว้ในการเจ็บป่วยครั้งต่อไป (ข้อ 15) ร้อยละ 6.3 ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มที่มีความรู้ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.1

พฤติกรรมการปฏิบัติเป็นบางครั้งเกี่ยวกับการเก็บยาแก้อักเสบที่เหลือไว้ใช้ในการเจ็บป่วยครั้งต่อไป (ข้อ 15) คิดเป็นร้อยละ 25.9 พบในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 54.5 รองลงมาได้แก่ วางยาไว้ทั่วไปโดยไม่มีตู้เก็บยา (ข้อ 12) ร้อยละ 19.6 ซึ่งพบในกลุ่มที่มีความรู้สูงกว่ามัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 33.3

ส่วนพฤติกรรมที่พบว่าไม่เคยปฏิบัติเลยมากที่สุด ได้แก่ เก็บยาที่เม็ดยามีรอยแตกหรือสีลอกไว้ใช้ (ข้อ 13) ร้อยละ 96.5 รองลงมา คือเก็บยาในที่มีแสงแดดส่อง (ข้อ 10) ร้อยละ 95.8 พบในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาพอ ๆ กัน ร้อยละ 100

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุในเรื่องพฤติกรรมการใช้ยา ด้านการบริโภคยา จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมการใช้ยา (การบริโภคยา)	ระดับการกระทำ	ต่ำกว่าประถมศึกษา		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		สูงกว่ามัธยมศึกษา		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
17. เมื่อได้รับยาจะกินเฉพาะยาที่กินง่าย	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	1	1.3	1	2.0	-	-	-	-	2	1.4
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	79	98.8	48	98.0	11	100	3	100	143	98.6
18. ใช้ยาทุกชนิดที่ได้รับไม่ครบถ้วน	ปฏิบัติเป็นประจำ	1	1.3	-	-	1	9.1	-	-	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	38	47.5	25	51.0	5	45.5	1	33.3	69	48.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	41	51.2	24	49.0	5	45.4	2	66.7	72	50.3
19. ไม่ใช้ยาตามคำแนะนำของแพทย์หรือเภสัชกร	ปฏิบัติเป็นประจำ	3	3.7	2	4.1	1	9.1	-	-	6	4.2
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	37	46.3	19	38.8	6	54.5	1	33.3	63	44.1
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	40	50.0	28	57.1	4	36.4	2	66.7	74	51.7
20. ใช้ยามากกว่าขนาดที่แพทย์สั่ง	ปฏิบัติเป็นประจำ	2	2.5	-	-	-	-	-	-	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	11	13.8	6	12.2	2	18.8	-	-	19	13.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	67	83.8	43	87.8	9	81.8	3	100	122	85.5
21. ใช้ยามากครั้งกว่าที่กำหนดให้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	4	50	3	6.1	2	18.2	-	-	9	6.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	76	95.0	46	93.9	9	81.8	3	100	134	93.7
22. ใช้ยานานวันกว่าที่กำหนดให้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	6	7.5	3	6.1	1	9.1	-	-	10	7.0
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	74	92.5	46	93.9	10	90.9	3	100	133	93.0
23. ใช้ยาน้อยกว่าขนาดที่แพทย์สั่ง	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	11	13.8	5	10.2	3	27.3	1	33.3	20	14.0
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	69	86.2	44	89.8	8	72.7	2	66.7	123	86.0
24. ใช้ยาน้อยครั้งกว่าที่กำหนดให้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	1	1.3	-	-	-	-	-	-	1	0.7
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	31	38.7	22	44.9	6	54.4	1	33.3	60	42
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	48	60.0	27	55.1	5	45.5	2	66.7	82	57.3
25. หยุดใช้ยาก่อนครบกำหนดเมื่อยาการดีขึ้น	ปฏิบัติเป็นประจำ	18	22.5	15	30.6	4	36.4	-	-	37	25.9
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	34	42.5	17	34.7	5	45.4	-	-	56	39.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	28	35.0	17	34.7	2	18.2	3	100	50	35.0
26. ลืมรับประทานยา	ปฏิบัติเป็นประจำ	2	2.5	1	2.0	1	9.1	-	-	4	2.8
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	61	76.3	35	71.4	9	81.8	2	66.7	107	74.8
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	17	21.3	13	26.5	1	9.1	1	33.3	32	22.4
27. ไม่ไปรับยาเพิ่มภายหลังที่ยาหมด	ปฏิบัติเป็นประจำ	26	32.5	16	32.7	4	36.4	-	-	46	32.2
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	23	28.7	8	16.3	1	9.1	-	-	32	22.4
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	31	38.8	25	51.0	6	54.5	3	100	65	45.5
28. เมื่อต้องใช้ยาบ่อยในแต่ละวัน นำยามารับประทานในเวลาเดียวกัน	ปฏิบัติเป็นประจำ	2	2.5	-	-	-	-	1	33.3	3	2.1
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	6	7.5	3	6.1	-	-	-	-	9	6.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	72	90.0	46	93.9	11	100	2	66.7	131	91.9
29. เคยใช้ยาอื่นนอกเหนือจากแพทย์สั่ง	ปฏิบัติเป็นประจำ	17	21.3	11	22.4	2	18.2	-	-	30	21.0
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	42	52.5	28	57.2	8	72.7	2	66.7	80	55.9
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	21	26.3	10	20.4	1	9.1	1	33.3	33	23.1
30. รับประทานยาที่เก็บไว้นานเพราะความเสียดาย	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2	2.5	2	4.1	-	-	-	-	4	2.8
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	78	97.6	47	95.9	11	100	3	100	139	97.2

จากตารางที่ 4 พฤติกรรมการใช้ยาด้านการบริโภคยา จำแนกตามระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาระดับการกระทำพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

มีพฤติกรรมการปฏิบัติเป็นประจำเกี่ยวกับการไม่ไปรับยาเพิ่มภายหลังที่ยาหมด (ข้อ 27) คิดเป็นร้อยละ 32.2 โดยพบในกลุ่มประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 32.7 รองลงมาได้แก่ หยุดใช้ยาก่อนครบกำหนด เมื่ออาการดีขึ้น (ข้อ 25) ร้อยละ 25.9 ซึ่งพบในกลุ่มมัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 36.4 และเคยใช้ยาอื่นนอกเหนือจากยาแพทย์สั่ง (ข้อ 29) คิดเป็นร้อยละ 21.0 พบในกลุ่มประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 22.4

พฤติกรรมการปฏิบัติเป็นบางครั้งพบมากที่สุดเกี่ยวกับลืมรับประทานยา (ข้อ 26) ร้อยละ 74.8 พบในกลุ่มมัธยมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมาได้แก่ เคยใช้ยาอื่นนอกเหนือจากยาแพทย์สั่ง (ข้อ 29) คิดเป็นร้อยละ 55.9 พบในกลุ่มมัธยมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 72.7 และใช้ยาทุกชนิดที่ได้รับไม่ครบถ้วน (ข้อ 18) คิดเป็นร้อยละ 48.3 พบในกลุ่มระดับการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 51.0

ส่วนพฤติกรรมที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เคยปฏิบัติเลย ได้แก่ เมื่อได้รับยาจะรับประทานเฉพาะยาที่รับประทานง่าย (ข้อ 17) ร้อยละ 98.6 พบในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและสูงกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 5 จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุในเรื่องพฤติกรรมการใช้ยา ด้านการแสวงหายา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

พฤติกรรมการใช้ยา (การแสวงหายา)	ระดับการกระทำ	เพียงพอ		ไม่เพียงพอ		เหลือใช้		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%
1. ซื้อยาโดยเอาตัวอย่างยาที่มีอยู่ไปให้ผู้ขายดู	ปฏิบัติเป็นประจำ	2	3.2	-	-	-	-	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	25	39.7	8	42.1	25	41.0	58	40.6
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	36	57.1	11	57.9	36	59.0	3	58.0
2. ซื้อยาตามคำบอกเล่าของเพื่อนบ้านหรือญาติ	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	10	15.9	5	26.3	13	21.3	28	19.6
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	53	84.1	14	73.7	48	78.7	115	80.4
3. ซื้อยาจากหลาย ๆ แหล่งเพื่อใช้ในการรักษาโรคชนิดเดียว	ปฏิบัติเป็นประจำ	2	3.2	-	-	-	-	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	6	9.5	5	26.3	5	8.2	16	11.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	55	87.3	14	73.7	56	91.8	125	87.4
4. ซื้อยารับประทานเองจากร้านขายของชำ	ปฏิบัติเป็นประจำ	1	1.6	2	10.5	3	4.9	6	4.2
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	34	54.0	13	68.4	35	57.4	82	57.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	28	44.4	4	21.1	23	37.7	55	38.5
5. ซื้อยาชุดจากร้านขายยามาใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	5	7.9	1	5.3	4	6.6	10	7.0
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	39	61.9	11	57.9	27	44.3	77	53.8
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	19	30.2	7	36.8	30	49.2	56	39.2
6. ซื้อยามาใช้โดยไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยา	ปฏิบัติเป็นประจำ	18	28.6	10	52.6	20	32.8	48	33.6
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	12	19.0	2	10.5	11	18.0	25	17.5
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	33	52.4	7	36.8	30	49.2	70	49.0
7. ขอยาจากเพื่อนหรือเพื่อนบ้านมาใช้เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วย	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	7	11.1	2	10.5	6	9.8	15	10.5
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	56	88.9	17	89.5	55	90.2	128	89.5
8. ซื้อยามาใช้เองโดยไม่มีอาการเจ็บป่วย	ปฏิบัติเป็นประจำ	4	6.3	2	10.5	8	13.1	14	9.8
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	11	17.5	-	-	18	29.5	29	20.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	48	76.2	17	89.5	35	57.4	100	69.9

จากตารางที่ 5 พฤติกรรมการใช้ยาด้านการแสวงหายา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว เมื่อพิจารณาระดับการกระทำพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

มีพฤติกรรมการปฏิบัติเป็นประจำเกี่ยวกับซื้อยามาใช้โดยไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยา (ข้อ 6) ร้อยละ 33.6 พบมากในกลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 52.6 รองลงมาได้แก่ ซื้อยามาใช้เองโดยไม่มีอาการเจ็บป่วย (ข้อ 8) คิดเป็นร้อยละ 9.8 ซึ่งพบในกลุ่มที่มีรายได้เหลือใช้มากที่สุดร้อยละ 13.1

พฤติกรรมการปฏิบัติเป็นบางครั้งเกี่ยวกับการซื้อยารับประทานเองจากร้านขายของชำ (ข้อ 4) ร้อยละ 57.3 พบในกลุ่มที่มีรายได้เหลือใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาได้แก่ ซื้อยาชุดจากร้านขายยามาใช้ (ข้อ 5) ร้อยละ 53.8 โดยพบในกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.9

ส่วนพฤติกรรมที่ไม่เคยปฏิบัติเลย ได้แก่ ขอยาจากเพื่อนหรือเพื่อนบ้านมาใช้เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วย (ข้อ 7) คิดเป็นร้อยละ 89.5 พบในกลุ่มที่มีรายได้เหลือใช้มากที่สุด ร้อยละ 90.2 รองลงมา คือ ซื้อยาจากหลาย ๆ แหล่งเพื่อใช้ในการรักษาโรคชนิดเดียว (ข้อ 3) ร้อยละ 87.4 ซึ่งอยู่ในกลุ่มที่มีรายได้เหลือใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.8

ตารางที่ 6 จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุในเรื่องพฤติกรรมการใช้ยา ด้านการเก็บรักษายา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

พฤติกรรมการใช้ยา (การเก็บรักษายา)	ระดับการกระทำ	เพียงพอ		ไม่เพียงพอ		เหลือใช้		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%
9. เก็บยาเม็ดแคปซูลไว้ในตู้เย็น	ปฏิบัติเป็นประจำ	2	3.2	-	-	-	-	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	3	4.7	-	-	6	9.8	9	6.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	58	92.1	19	100	55	90.2	132	92.3
10. เก็บยาในที่มีแสงแดดส่อง	ปฏิบัติเป็นประจำ	3	4.8	-	-	1	1.6	4	2.8
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	1	1.6	-	-	1	1.6	2	1.4
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	59	93.7	19	100	59	96.7	137	95.8
11. เก็บยาไว้ในตู้ยาโดยเฉพาะ	ปฏิบัติเป็นประจำ	13	20.6	2	10.5	17	27.9	32	22.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	11	17.5	3	15.8	12	19.7	26	18.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	39	61.9	14	73.7	32	52.5	85	59.4
12. วางยาไว้ทั่วไปโดยไม่มีตู้เก็บ	ปฏิบัติเป็นประจำ	40	63.5	14	73.7	31	50.8	85	59.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	11	17.5	3	15.8	14	23.0	28	19.6
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	12	19.0	2	10.5	16	26.2	30	21.0
13. เก็บยาที่เม็ดยามีรอยแตกและสีลอกไว้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	1	1.6	1	0.7
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	3	4.8	-	-	1	1.6	4	2.8
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	60	95.2	19	100	59	96.7	138	96.5
14. เก็บยาที่ไม่มีชื่อยา (หรือฉลากยา) ไว้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	1	1.6	-	-	1	1.6	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	5	7.9	1	53	-	-	6	4.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	57	90.5	18	94.7	60	98.4	135	94.4
15. เก็บยาแก้อักเสบ (ปฏิชีวนะ) ที่เหลือไว้ใช้ในการเจ็บป่วยครั้งต่อไป	ปฏิบัติเป็นประจำ	5	7.9	3	15.8	1	1.6	9	6.3
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	14	22.2	6	31.6	17	27.9	37	25.9
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	44	69.9	10	52.6	43	70.5	97	67.8
16. ซื้อยาบางชนิดมาเก็บไว้ใช้นาน ๆ จนลืม	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	2	3.3	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	9	14.3	3	15.8	4	6.6	16	11.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	54	85.7	16	84.2	55	90.2	125	87.4

จากตารางที่ 6 พฤติกรรมการใช้ยาด้านการเก็บรักษายา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว เมื่อพิจารณาระดับการกระทำพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

มีพฤติกรรมการปฏิบัติเป็นประจำเกี่ยวกับวางยาไว้ทั่วไปโดยไม่มีตู้เก็บยา (ข้อ 12) คิดเป็นร้อยละ 59.4 พบในกลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอมากที่สุด ร้อยละ 73.7 รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมเก็บยาแก้อักเสบที่เหลือไว้ใช้ในการเจ็บป่วยครั้งต่อไป (ข้อ 15) ร้อยละ 6.3 ซึ่งพบในกลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.8

พฤติกรรมการปฏิบัติเป็นบางครั้งเกี่ยวกับการเก็บยาแก้อักเสบที่เหลือไว้ใช้ในการเจ็บป่วยครั้งต่อไป (ข้อ 15) คิดเป็นร้อยละ 25.9 พบในกลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมาได้แก่ วางยาไว้ทั่วไปโดยไม่มีตู้เก็บ (ข้อ 12) ร้อยละ 19.6 พบในกลุ่มที่มีรายได้เหลือใช้เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 23.0

ตารางที่ 7 จำนวน และร้อยละของผู้สูงอายุในเรื่องพฤติกรรมการใช้ยา ด้านการบริโภคยา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

พฤติกรรมการใช้ยา (การบริโภคยา)	ระดับการกระทำ	เพียงพอ		ไม่เพียงพอ		เหลือใช้		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%
17. เมื่อได้รับยาจะกินเฉพาะยาที่กินง่าย	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	-	-	-	-	2	3.3	2	1.4
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	63	100	19	100	59	96.7	14.3	98.6
18. ใช้ยาทุกชนิดที่ได้รับไม่ครบถ้วน	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	2	3.3	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	35	55.6	10	52.6	24	39.3	69	48.8
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	28	44.4	9	47.4	35	57.4	72	50.3
19. ไม่ใช้ยา ตามคำแนะนำของแพทย์หรือเภสัชกร	ปฏิบัติเป็นประจำ	1	1.6	1	5.3	4	6.6	6	4.2
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	30	47.6	10	52.6	23	37.7	63	44.1
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	32	50.8	8	42.1	34	55.7	74	51.7
20. ใช้ยามากกว่าขนาดที่แพทย์สั่ง	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	2	3.3	2	1.4
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	10	15.9	3	15.8	6	9.8	19	13.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	53	84.1	16	84.2	53	86.9	122	85.3
21. ใช้ยามากครั้งกว่าที่กำหนดให้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	6	9.5	1	5.3	2	3.3	9	6.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	57	90.5	18	94.7	59	96.7	134	93.7
22.. ใช้ยานานวันกว่าที่กำหนดให้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	7	11.1	2	10.5	1	1.6	10	7.0
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	56	88.9	17	89.5	60	98.4	133	93.0
23. ใช้ยาน้อยกว่าขนาดที่แพทย์สั่ง	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	8	12.7	5	26.3	7	11.5	20	14.0
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	55	87.3	14	73.7	54	88.5	123	86.0
24. ใช้ยาน้อยครั้งกว่าที่กำหนดให้ใช้	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	1	1.6	1	0.7
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	30	47.6	9	47.4	21	34.4	60	42.0
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	33	52.4	10	52.6	39	63.9	82	57.3
25. หยุดใช้ยาก่อนครบกำหนดเมื่ออาการดีขึ้น	ปฏิบัติเป็นประจำ	19	30.2	8	42.1	10	16.4	37	25.9
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	23	36.5	5	26.3	28	45.9	56	39.2
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	21	33.3	6	31.6	23	37.7	50	35.0
26. ลืมรับประทานยา	ปฏิบัติเป็นประจำ	2	3.2	-	-	2	3.3	4	2.8
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	48	76.2	12	63.2	47	77.0	107	74.8
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	13	20.6	7	36.8	12	19.7	32	22.4
27. ไม่ไปรับยาเพิ่มภายหลังที่ยาหมด	ปฏิบัติเป็นประจำ	23	36.5	7	36.8	16	26.2	46	32.2
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	14	22.2	4	21.1	14	23.0	32	22.4
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	26	41.3	8	42.1	31	50.8	65	45.5
28. เมื่อต้องใช้ยาบ่อยในแต่ละวัน น่ายามารับประทานในเวลาเดียวกัน	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	3	4.9	3	2.1
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	4	6.3	3	15.8	2	3.3	9	6.3
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	59	93.7	16	84.2	56	91.8	131	91.6
29. เคยใช้ยาอื่นนอกเหนือจากแพทย์สั่ง	ปฏิบัติเป็นประจำ	16	25.4	6	31.6	8	13.1	30	21.0
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	34	54.0	10	52.6	36	59.0	80	55.9
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	13	20.6	3	15.8	17	27.9	33	23.1
30. รับประทานยาที่เก็บไว้นานเพราะความเสียดาย	ปฏิบัติเป็นประจำ	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	3	4.8	1	5.3	-	-	4	2.8
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	60	95.2	18	94.7	61	100	139	97.2

จากตารางที่ 7 พฤติกรรมการใช้ยาด้านการบริโภคยา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว เมื่อพิจารณาระดับการกระทำพฤติกรรมของผู้สูงอายุ พบว่า

มีพฤติกรรมการปฏิบัติเป็นประจำเกี่ยวกับการไม่ไปรับยาเพิ่มภายหลังยาหมด (ข้อ 27) คิดเป็นร้อยละ 32.2 พบในกลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอมากที่สุด ร้อยละ 36.8 รองลงมาได้แก่ หยุดใช้ยาก่อนครบกำหนดเมื่ออาการดีขึ้น (ข้อ 25) ร้อยละ 25.9 พบในกลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอมากที่สุด ร้อยละ 42.1 และเคยใช้ยาอื่นนอกเหนือจากแพทย์สั่ง (ข้อ 29) ร้อยละ 21.0 พบในกลุ่มที่มีรายได้ไม่เพียงพอสูงสุด ร้อยละ 31.6

พฤติกรรมการปฏิบัติเป็นบางครั้งพบมากที่สุดเกี่ยวกับลืมรับประทานยา (ข้อ 26) คิดเป็นร้อยละ 74.8 พบในกลุ่มที่มีรายได้เหลือใช้มากที่สุด ร้อยละ 77.0 รองลงมาได้แก่ เคยใช้ยาอื่นนอกเหนือจากแพทย์สั่ง (ข้อ 29) คิดเป็นร้อยละ 55.9 พบในกลุ่มที่มีรายได้เหลือใช้มากที่สุด ร้อยละ 59.0 และใช้ยาทุกชนิดที่ได้รับไม่ครบถ้วน (ข้อ 18) คิดเป็นร้อยละ 48.8 พบในกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอมากที่สุด 55.6

ส่วนพฤติกรรมที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เคยปฏิบัติเลย ได้แก่ เมื่อได้รับยาจะรับประทานเฉพาะยาที่รับประทานง่าย (ข้อ 17) คิดเป็นร้อยละ 98.6 พบในกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและไม่เพียงพอเท่า ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 100

ในตารางที่ 8 จะได้นำเสนอเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ เพื่อให้เข้าใจผลการวิจัยได้ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยมีเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมการใช้ยาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ

	ข้อความด้านบวก (คะแนน)	ข้อความด้านลบ (คะแนน)
ปฏิบัติเป็นประจำ	3	1
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2	2
ไม่เคยปฏิบัติเลย	1	3

ดังนั้นคะแนนจะมีอยู่ระหว่าง 1-3 และคะแนนเฉลี่ยที่ได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน ของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ จำแนกเป็นรายข้อ (ค่าเต็ม = 3)

พฤติกรรมการใช้ยา	$\bar{X}$	S.D.
<u>การแสวงหายา</u>		
1. ไม่เคยขอยาจากคนอื่นมาใช้เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วย	2.90	.31
2. ไม่ซื้อยาจากหลาย ๆ แหล่งเพื่อใช้ในการรักษาโรคชนิดเดียว	2.86	.39
3. ไม่ซื้อยาตามคำบอกเล่าของเพื่อนบ้านหรือญาติ	2.80	.40
4. ไม่ซื้อยามาใช้เองโดยไม่มีอาการเจ็บป่วย	2.60	.66
5. ไม่ซื้อยาโดยเอาตัวอย่างยาที่มีอยู่ไปให้ผู้ขายดู	2.57	.52
6. ไม่ซื้อยารับประทานเองจากร้านขายของชำ	2.34	.56
7. ไม่ซื้อยาชุดจากร้านขายยามาใช้	2.32	.60
8. เมื่อซื้อยามาใช้ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยา	2.15	.90
รวม	2.56	.58
<u>การเก็บรักษายา</u>		
9. ไม่เก็บยาที่เม็ดยามีรอยแตกหรือสีลอกไว้ใช้	2.96	.23
10. ไม่เก็บยาไว้ในที่มีแสงแดดส่อง	2.93	.35
11. ไม่เก็บยาที่ไม่มีชื่อยา (หรือฉลากยา) ไว้ใช้	2.93	.31
12. ไม่เก็บยาเม็ดหรือแคปซูลไว้ในตู้เย็น	2.91	.33
13. ไม่ซื้อยามาเก็บไว้ใช้นาน ๆ จนลืม	2.86	.39
14. ไม่เก็บยาแก้อักเสบ (ปฏิชีวนะ) ที่เหลือไว้ใช้ในการเจ็บป่วยครั้งต่อไป	2.62	.60
15. เก็บยาไว้ในตู้ยาโดยเฉพาะ	1.63	.83
16. ไม่วางยาไว้ทั่วไปโดยไม่มีตู้เก็บ	1.62	.81
รวม	2.55	.48
<u>การบริโภคยา</u>		
17. ไม่เลือกรับประทานเฉพาะยาที่รับประทานง่าย	2.99	.12
18. ไม่รับประทานยาที่เก็บไว้นานเพราะความเสียดาย	2.97	.17
19. ไม่ใช้ยามากครั้งกว่าที่กำหนดให้ใช้	2.94	.24
20. ไม่ใช้ยานานวันกว่าที่กำหนด	2.93	.26

ตารางที่ 8 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน ของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ จำแนกเป็นรายข้อ (ค่าเต็ม = 3)

พฤติกรรมการใช้ยา	$\bar{X}$	S.D.
21. เมื่อต้องใช้ยาบ่อยในแต่ละวัน ไม่นำยามารับประทานในเวลาเดียวกัน	2.90	.37
22. ไม่ใช้ยาน้อยกว่าขนาดที่แพทย์สั่ง	2.86	.31
23. ไม่ใช้ยามากกว่าขนาดที่แพทย์สั่ง	2.84	.41
24. ไม่ใช้ยาน้อยครั้งกว่าที่กำหนดให้ใช้	2.57	.51
25. ใช้ยาทุกชนิดที่ได้รับจนครบถ้วน	2.49	.53
26. ใช้ยาทุกครั้งตามคำแนะนำของแพทย์หรือเภสัช	2.48	.58
27. ไม่ลืมรับประทานยา	2.20	.46
28. ไปรับยาเพิ่มภายหลังที่ยาหมด	2.13	.87
29. ไม่หยุดใช้ยาก่อนครบกำหนดเมื่ออาการดีขึ้น	2.09	.78
30. ไม่เคยใช้ยาอื่นนอกเหนือจากแพทย์สั่ง	2.02	.67
รวม	2.59	.45

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาโดยรวม (ค่าเฉลี่ย 2.58) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมด้านการบริโภคยาสูงสุดเท่ากับ 2.59 รองลงมาคือ พฤติกรรมด้านการแสวงหายามีค่าเฉลี่ย 2.56 แต่เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านการแสวงหายา กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เมื่อซื้อยามาใช้ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ยา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.15 รองลงมาได้แก่ ไม่ซื้อยาชุดจากร้านขายยามาใช้ และไม่ซื้อยารับประทานเองจากร้านขายของชำมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 และ 2.34 ตามลำดับ

ด้านการเก็บรักษายา กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ไม่วางยาไว้ทั่วไปโดยไม่มีตู้เก็บยามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.62 และเก็บยาไว้ในตู้ยาโดยเฉพาะมีค่าเฉลี่ย 1.63

ด้านการบริโภคยา กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ไม่เคยใช้ยาอื่นนอกเหนือจากแพทย์สั่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.02 รองลงมาได้แก่ ไม่หยุดใช้ยาก่อนครบกำหนดเมื่ออาการดีขึ้น และไปรับยาเพิ่มภายหลังที่ยาหมดมีค่าเฉลี่ย 2.09 และ 2.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน ของคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ จำแนกเป็นรายข้อ (ค่าเต็ม = 4)

การรับรู้ภาวะสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.
ด้านร่างกาย		
1. เมื่ออากาศเปลี่ยนแปลงไม่ทำให้รู้สึกร้อนหรือหนาวกว่าปกติ	3.97	.26
2. ไม่มีอาการใจสั่น หรือหัวใจเต้นแรงเมื่ออยู่เฉย ๆ	3.90	.44
3. การได้ยินเสียงชัดเจนดี	3.89	.45
4. ไม่มีปัญหาเรื่องการขับถ่ายปัสสาวะ เช่น ปัสสาวะลำบาก กลั้นปัสสาวะไม่อยู่ ปัสสาวะกระปริดกระปรอย	3.67	.76
5. ไม่มีอาการปวดตามกล้ามเนื้อของร่างกายทำให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเช่น เดิน ยืน นั่ง	3.66	.68
6. ไม่มีอาการเหนื่อยหอบ เวลาออกแรง จนรบกวนต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของท่าน	3.64	.72
7. ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการนอน เช่น หลับยาก ตื่นง่าย จนทำให้รู้สึกอ่อนเพลีย	3.62	.69
8. ไม่มีอาการหน้ามืด วิงเวียนศีรษะ เมื่อเปลี่ยนอิริยาบท	3.59	.60
9. สายตาไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน	3.55	.74
10. ไม่มีปัญหาท้องอืด จุกเสียด รู้สึกสุขสบายดี	3.52	.68
11. ฟันไม่เป็นอุปสรรคในการบดเคี้ยวอาหารที่รับประทาน	3.50	.80
12. ไม่มีปัญหาเรื่องการขับถ่ายอุจจาระ เช่น ท้องเสีย ท้องผูก ริดสีดวงทวาร	3.49	.84
13. กระดูกและข้อไม่ทำให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	3.34	.96
14. รู้สึกว่าสุขภาพไม่เลวลงกว่าแต่ก่อน	3.10	.96
รวม	3.60	.68
ด้านจิตใจ/อารมณ์		
15. เมื่อรู้สึกโกรธ สามารถควบคุมอารมณ์ในการแสดงออกได้ดี	3.65	.55
16. รู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนช่วยเหลือครอบครัว	3.62	.65
17. รู้สึกว่าทุกคนยังให้ความเคารพเหมือนเดิม	3.58	.69
18. ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายชีวิตในปัจจุบัน	3.54	.76

ตารางที่ 9 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน ของคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ จำแนกเป็นรายข้อ (ค่าเต็ม = 4)

การรับรู้ภาวะสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.
19. ไม่มีความกังวลใจในสภาพที่เป็นอยู่	3.45	.85
20. รู้สึกมีความสุขและพอใจในชีวิตที่ผ่านมา	3.34	.73
21. ยามที่ทุกข์มีคนคอยให้คำแนะนำหรือปลอบโยน	2.64	1.04
22. ญาติมิตรหรือบุตรหลานมักมาปรับทุกข์หรือขอคำปรึกษา	2.43	1.21
รวม	3.28	.81
ด้านสังคม		
23. มีความเป็นอยู่สะดวกสบายดี (หรืออย่างน่าพอใจ)	3.68	.62
24 มีงานไม่มากและมีเวลาพักผ่อน	3.68	.78
25. บุตรหลานเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี	3.27	.90
26. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนและกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม (สังคมในบ้าน หรือนอกบ้านก็ได้)	3.14	.62
27. มีการพูดคุยหรือคบหาสมาคมกับผู้อื่น	3.03	1.02
28. มีเพื่อนสนิทที่เข้าใจ	2.93	1.03
29. ได้เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมที่จัดขึ้นในสังคม (เช่น งานวัด งานผ้าป่าสามัคคี งานแต่งงาน ไหว้เจ้า)	2.85	1.13
30. ได้ไปทำบุญที่วัดหรือเข้าโบสถ์	2.61	1.23
รวม	3.15	.91

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง (ค่าเฉลี่ย 3.39) พบว่า การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.60 รองลงมาคือ การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจ ค่าเฉลี่ย 3.28 และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านร่างกาย กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้สูงที่สุด คือ เมื่ออากาศเปลี่ยนแปลงไม่ทำให้รู้สึกร้อนหรือหนาวกว่าปกติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 รองลงมาได้แก่ ไม่มีอาการใจสั่นหรือหัวใจเต้นแรงเมื่ออยู่เฉย ๆ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และผู้สูงอายุรู้สึกว่าสุขภาพไม่เลวลงกว่าแต่ก่อนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.10

การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจ กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้สูงที่สุด คือ เมื่อโกรธสามารถควบคุมอารมณ์ในการแสดงออกได้ดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ส่วนคะแนนการรับรู้ต่ำสุด คือ ญาติมิตรหรือบุตรหลานมักมาปรับทุกข์หรือขอคำปรึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43

การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านสังคม พบว่า คะแนนการรับรู้สูงที่สุด คือ มีความเป็นอยู่สะดวกสบายดี มีงานไม่มากและมีเวลาพักผ่อนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ส่วนคะแนนการรับรู้ต่ำที่สุดคือ ได้ไปทำบุญที่วัดหรือเข้าโบสถ์ ค่าเฉลี่ย 2.61

ในตารางที่ 10 จะได้เสนอคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้มีเกณฑ์การให้คะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา เป็นแบบตอบผิดให้ 0 คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบไม่ทราบให้ 0 คะแนน

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาของผู้สูงอายุ จำแนกเป็นรายข้อ (ค่าเต็ม = 1)

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา	$\bar{X}$	S.D.
1. ถ้ายามีสีเปลี่ยนไปจากเดิมแสดงว่ายาเสื่อมสภาพ	.88	.32
2. ยาที่สีเปลี่ยนไปจากเดิมเล็กน้อย สามารถนำมาใช้ได้ถ้ายังไม่หมดอายุ	.85	.36
3. เมื่อมีอาการไม่สบายควรซื้อยามาใช้ตามคำโฆษณา	.84	.37
4. ผู้สูงอายุที่อายุเท่ากันใช้ยาร่วมกันได้	.76	.43
5. ก่อนใช้ยาต้องอ่านฉลากทุกครั้งแม้จะเป็นยาที่คุ้นเคย	.75	.44
6. ยาที่ใช้ทาภายนอกควรทายาบาง ๆ บนผิวหนังที่แห้งสะอาด	.75	.44
7. เมื่อลืมรับประทานยามื้อใดมื้อหนึ่ง ควรรีบรับประทานยานั้นทันทีที่นึกได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาใด	.74	.44
8. ผู้สูงอายุมีอาการเจ็บป่วยคล้ายกันสามารถใช้ยาร่วมกันได้	.74	.44
9. ถ้าใช้ยาหยอดตาไม่หมด ควรให้ผู้ใกล้ชิดใช้เมื่อเกิดอาการเดียวกัน	.67	.47
10. หากใช้ยาแล้วมีอาการผื่นแดง หรือคัน อาจเนื่องมาจากการแพ้ยา	.55	.50
11. ยาหลังอาหาร ควรรับประทานหลังอาหาร ระหว่าง 15-30 นาที	.53	.50
12. ยาก่อนอาหารควรรับประทานก่อนอาหาร ครึ่ง-หนึ่งชั่วโมง	.52	.50
13. ยาที่ใช้ทาภายนอกควรทายาซ้ำบ่อย ๆ เพื่อยาจะได้ออกฤทธิ์ได้เร็ว	.51	.50
14. ยาหยอดตาถ้าใช้ไม่หมด ไม่ควรเก็บยาไว้ในตู้เย็นนานเกิน 1 เดือน	.50	.50
15. วันหมดอายุของยาจะปรากฏอยู่ที่ฉลากข้างกล่องบรรจุยา	.44	.50
16. ยาลดกรดในกระเพาะอาหารชนิดเม็ด กลืนเลยโดยไม่ต้องเคี้ยว	.39	.49
17. ยาผงที่บรรจุในแคปซูลแก้อักเสบชนิดรับประทาน นำมาโรยแผลแก้อักเสบได้	.34	.48
18. ยาแก้อักเสบ (ปฏิชีวนะ) เมื่อไม่มีอาการ ควรหยุดใช้	.29	.45
19. ยาน้ำ 1 ช้อนโต๊ะ มีจำนวนเท่ากับ 2 ช้อนกินข้าว (ช้อนสังกะสี)	.22	.42
20. หลังจากใช้ยาเหน็บทวารหนัก ควรนอนพักอย่างน้อย 15 นาที	.17	.38
รวม	.57	.44

จากตารางที่ 10 คะแนนรวมของความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .57 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ในเรื่องดังต่อไปนี้ หลังจากใช้ยาเหน็บทวารหนักควรนอนพักอย่างน้อย 15 นาที ยาน้ำ 1 ช้อนโต๊ะ มีจำนวนเท่ากับ 2 ช้อนกินข้าว ยาแก้อักเสบ (ปฏิชีวนะ) ควรรับประทานจนหมดถึงแม้จะไม่มี

อาการ ยาผงที่บรรจุในแคปซูลแก้อักเสบชนิดรับประทานนำมาโรยแผลแก้อักเสบไม่ได้ ยาเม็ดลดกรดในกระเพาะอาหารชนิดเม็ดต้องเคี้ยวก่อนกลืน และวันหมดอายุของยาจะปรากฏอยู่ที่ฉลากข้างกล่องบรรจุยา คิดเป็นค่าเฉลี่ย .17, .22, .29, .34, .39 และ .44 ตามลำดับ ส่วนเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ดีที่สุด ได้แก่ ยาที่มีสีเปลี่ยนไปจากเดิมแสดงว่ายาเสื่อมสภาพ ยาที่สีเปลี่ยนไปจากเดิมเล็กน้อย แต่ยังไม่หมดอายุไม่ควรนำมาใช้ ไม่ซื้อยาตามคำโฆษณา ก่อนใช้ยาต้องอ่านฉลากยาทุกครั้ง และยาที่ใช้ทาภายนอกควรทาบาง ๆ บนผิวหนังที่แห้งสะอาดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .88, .85, .84 และ .75 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล / การรับรู้ภาวะสุขภาพ	ดี (91-120)		ปานกลาง(61-90)		รวม		χ^2	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ								
ชาย	44	83.0	9	17.0	53	37.1		
หญิง	77	85.6	13	14.4	90	62.9	.1648	.6847
รวม	121	84.6	22	15.4	143	100		
อายุ (ปี)								
60-64	40	88.9	5	11.1	45	31.5		
65-69	36	85.7	6	14.3	42	29.4		
70-74	20	80.0	5	20.0	25	17.5	6.8220	.1444
75-79	22	88.0	3	12.0	25	17.5		
80 ขึ้นไป	3	50.0	3	50.0	6	4.2		
รวม	121	84.6	22	15.4	143	100		
สถานภาพสมรส								
โสด	7	87.5	1	12.5	8	5.6		
คู่	69	88.5	9	11.5	78	54.5	2.3442	.3097
หม้าย หย่า แยก	45	78.9	12	21.1	57	39.9		
รวม	121	84.6	22	15.4	143	100		
ระดับการศึกษา								
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	68	85.0	12	15.0	80	55.9		
ระดับประถมศึกษา	40	81.6	9	18.4	49	34.3		
ระดับมัธยมศึกษา	10	90.9	1	9.1	11	7.7	1.2241	.7472
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	3	100.0	-	-	3	2.1		
รวม	121	84.6	22	15.4	143	100		
รายได้ของครอบครัว								
เพียงพอ	55	87.3	8	12.7	63	44.1		
ไม่เพียงพอ	10	52.6	9	47.4	19	13.3	17.7008	.0001*
เหลือใช้	56	91.8	5	8.2	61	42.7		
รวม	121	84.6	22	15.4	143	100		

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ภาวะสุขภาพอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 84.6 ที่เหลือ (ร้อยละ 15.4) มีการรับรู้ภาวะสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทำการทดสอบค่าไค-สแควร์ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุกับการรับรู้ภาวะสุขภาพ โดยจำแนกการรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ ออกเป็น 3 ระดับ คือ ไม่ดี ปานกลาง ดี พบว่า ตัวแปรรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพที่แตกต่างกัน ส่วนตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพ

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านร่างกายของผู้สูงอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล / การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านร่างกาย	ดี (42-56)		ปานกลาง (28-31)		ไม่ดี (14-27)		รวม		χ^2	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ										
ชาย	48	90.6	4	7.5	1	1.9	53	37.1		
หญิง	84	93.3	6	6.7	-	-	90	62.9	1.7627	.4142
รวม	132	92.3	10	7.0	1	0.7	143	100		
อายุ (ปี)										
60-64	42	93.3	3	6.7	-	-	45	31.5		
65-69	40	95.2	1	2.4	1	2.4	42	29.4		
70-74	23	92.0	2	8.0	-	-	25	17.5	5.5716	.6950
75-79	22	88.0	3	12.0	-	-	25	17.5		
80 ขึ้นไป	5	86.3	1	16.7	-	-	6	4.2		
รวม	132	92.3	10	7.0	1	0.7	143	100		
สถานภาพสมรส										
โสด	7	87.5	1	12.5	-	-	8	5.6		
คู่	74	94.9	3	3.8	1	1.3	78	54.5	3.4276	.4889
หม้าย หย่า แยก	51	89.5	6	10.5	-	-	57	39.9		
รวม	132	92.3	10	7.0	1	0.7	143	100		
ระดับการศึกษา										
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	76	95.0	4	5.0	-	-	80	55.9		
ระดับประถมศึกษา	43	87.8	5	10.2	1	2.0	49	34.3		
ระดับมัธยมศึกษา	10	90.9	1	9.1	-	-	11	7.7	3.5686	.7348
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	3	100	-	-	-	-	3	2.1		
รวม	132	92.3	10	7.0	1	0.7	143	100		
รายได้ของครอบครัว										
เพียงพอ	6.1	96.8	2	3.2	-	-	63	44.1		
ไม่เพียงพอ	15	78.9	4	21.1	-	-	19	13.3	8.5535	.0732
เหลือใช้	56	91.8	4	6.6	1	1.6	61	42.7		
รวม	132	92.3	10	7.0	1	0.7	143	100		

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านร่างกายของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ของครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านร่างกายของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล \ การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจ	ดี (25-32)		ปานกลาง (18-23)		ไม่ดี (8-15)		รวม		χ^2	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ										
ชาย	34	64.2	17	32.1	2	3.7	53	37.1		
หญิง	66	73.4	21	23.3	3	3.3	90	62.9	1.3800	.5015
รวม	100	69.9	38	26.6	5	3.5	143	100		
อายุ (ปี)										
60-64	27	60.0	16	35.6	2	4.4	45	31.5		
65-69	33	78.6	7	16.7	2	4.8	42	29.4		
70-74	17	68.0	7	28.0	1	4.0	25	17.5	7.7919	.4540
75-79	20	80.0	5	20.0	-	-	25	17.5		
80 ขึ้นไป	3	50.0	3	50.0	-	-	6	4.2		
รวม	100	69.9	38	26.6	5	3.5	143	100		
สถานภาพสมรส										
โสด	6	75.0	2	25.0	-	-	8	5.6		
คู่	55	70.5	21	26.9	2	2.6	78	54.5	1.0466	.9026
หม้าย หย่า แยก	39	68.4	15	26.3	3	5.3	57	39.9		
รวม	100	69.9	38	26.6	5	3.5	143	100		
ระดับการศึกษา										
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	54	67.5	24	30.0	2	2.5	80	55.9		
ระดับประถมศึกษา	35	71.4	11	22.4	3	6.1	49	34.3		
ระดับมัธยมศึกษา	8	72.7	3	27.3	-	-	11	7.7	3.6329	.7262
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	3	100	-	-	-	-	3	2.1		
รวม	100	69.9	38	26.6	5	3.5	143	100		
รายได้ของครอบครัว										
เพียงพอ	40	63.5	22	34.9	1	1.6	63	44.1		
ไม่เพียงพอ	9	47.4	7	36.8	3	15.8	19	13.3	18.4708	.0010*
เหลือใช้	51	83.6	9	14.8	1	1.6	61	42.7		
รวม	100	69.9	38	26.6	5	3.5	143	100		

จากตารางที่ 13 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์การรับรู้ภาวะสุขภาพเป็นรายด้าน พบว่า ตัวแปรรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจที่แตกต่างกัน ส่วนตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา ไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจ

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านสังคมของผู้สูงอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล \ การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านสังคม	ดี (91-120)		ปานกลาง (61-90)		ไม่ดี (30-60)		รวม		χ^2	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ										
ชาย	32	60.4	20	37.7	1	1.9	53	37.1		
หญิง	48	53.3	41	45.6	1	1.1	90	62.9	.9175	.6320
รวม	80	55.9	61	42.7	2	1.4	143	100		
อายุ (ปี)										
60-64	28	62.2	17	37.8	-	-	45	31.5		
65-69	26	61.9	16	38.1	-	-	42	29.4		
70-74	13	52.0	11	44.0	1	4.0	25	17.5	12.9017	.1152
75-79	13	52.0	11	44.0	1	4.0	25	17.5		
80 ขึ้นไป	-	-	6	100	-	-	6	4.2		
รวม	80	55.9	61	42.7	2	1.4	143	100		
สถานภาพสมรส										
โสด	5	62.5	2	25.0	1	12.5	8	5.6		
คู่	50	64.1	28	35.9	-	-	78	54.5	13.9276	.0075*
หม้าย หย่า แยก	25	43.9	31	54.4	1	1.8	57	39.9		
รวม	80	55.9	61	42.7	2	1.4	143	100		
ระดับการศึกษา										
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	40	50.0	39	48.8	1	1.3	80	55.9		
ระดับประถมศึกษา	30	61.2	18	36.7	1	2.0	49	34.3		
ระดับมัธยมศึกษา	8	72.7	3	27.3	-	-	11	7.7	3.4884	.7455
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	2	55.9	1	33.3	-	-	3	2.1		
รวม	80	55.9	61	42.7	2	1.4	143	100		
รายได้ของครอบครัว										
เพียงพอ	34	54.0	28	44.4	1	1.6	63	44.1		
ไม่เพียงพอ	8	42.1	10	52.6	1	5.3	19	13.3	4.8732	.3005
เหลือใช้	38	62.3	23	37.7	-	-	61	42.7		
รวม	80	55.9	61	42.7	2	1.4	143	100		

จากตารางที่ 14 เมื่อวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์ พบว่า ตัวแปรสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านสังคมของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า สถานภาพสมรสที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านสังคมที่แตกต่างกัน ส่วนตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านสังคมของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัวของผู้สูงอายุ ไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านสังคมของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาของผู้สูงอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล / ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา	ดี (มากกว่า 15)		ปานกลาง (12-15)		ไม่ดี (ต่ำกว่า 12)		รวม		χ^2	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ										
ชาย	5	9.4	27	50.9	21	39.6	53	37.1		
หญิง	10	11.1	38	42.2	42	46.7	90	62.9	1.0232	.5955
รวม	15	10.5	65	45.5	63	44.1	143	100		
อายุ (ปี)										
60-64	8	17.8	19	42.2	18	40.0	45	31.5		
65-69	6	14.3	20	47.6	16	38.1	42	29.4		
70-74	-	-	10	40.0	15	60.0	25	17.5	10.9661	.2036
75-79	1	4.0	14	56.0	10	40.0	25	17.5		
80 ขึ้นไป	1	1	2	33.3	4	66.7	6	4.2		
รวม	15	10.5	65	45.5	63	44.1	143	100		
สถานภาพสมรส										
โสด	2	25.0	3	37.5	3	37.5	8	5.6		
คู่	10	12.8	36	46.2	32	41.0	78	54.5	4.1870	.3812
หม้าย หย่า แยก	3	5.3	26	45.6	28	49.1	57	39.9		
รวม	15	10.5	65	45.5	63	44.1	143	100		
ระดับการศึกษา										
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	4	5.0	40	50.0	36	45.0	80	55.9		
ระดับประถมศึกษา	7	14.3	19	38.8	23	46.9	49	34.3		
ระดับมัธยมศึกษา	1	9.1	6	54.5	4	36.4	11	7.7	29.8928	.0000*
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	3	100	-	-	-	-	3	2.1		
รวม	15	10.5	65	45.5	63	44.1	143	100		
รายได้ของครอบครัว										
เพียงพอ	4	6.3	27	42.9	32	50.8	63	44.1		
ไม่เพียงพอ	1	-	11	57.9	8	42.1	19	13.3	8.3150	.0806
เหลือใช้	11	18.0	27	44.3	23	37.7	61	42.7		
รวม	15	10.5	65	45.5	63	44.1	143	100		

จากตารางที่ 15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาได้แก่ มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 44.1) เมื่อวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์ พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษาของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาที่แตกต่างกันของผู้สูงอายุ ส่วนตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา แสดงว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ของครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล / พฤติกรรมการใช้ยา	ดี (71-90)		ปานกลาง(51-70)		รวม		χ^2	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ								
ชาย	5	9.4	48	90.6	53	37.1		
หญิง	7	7.8	83	92.2	90	62.9	.1190	.7301
รวม	12	8.4	131	91.6	143	100		
อายุ								
60-64 ปี	7	15.6	38	84.4	45	31.5		
65-69 ปี	3	7.1	39	92.9	42	29.4	4.8934	.2984
70-74 ปี	1	4.0	24	96.0	25	17.5		
75-79 ปี	1	4.0	24	96.0	25	17.5		
80 ปีขึ้นไป	-	-	6	100	6	4.2		
รวม	12	8.4	131	91.6	143	100		
สถานภาพสมรส								
โสด	1	12.5	7	87.5	8	5.6		
คู่	8	10.3	70	89.7	78	54.5	1.2541	.5341
หม้าย หย่า แยก	3	5.3	54	94.7	57	39.9		
รวม	12	8.4	131	91.6	143	100		
ระดับการศึกษา								
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	3	3.7	77	96.3	80	55.9		
ระดับประถมศึกษา	7	14.3	42	85.7	49	34.3		
ระดับมัธยมศึกษา	2	18.2	9	81.8	11	7.7	6.1027	.1067
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	-	-	3	100.0	3	2.1		
รวม	12	8.4	131	91.6	143	100		
รายได้ของครอบครัว								
เพียงพอ	7	11.1	56	88.9	63	44.1		
ไม่เพียงพอ	4	21.1	15	78.9	19	13.3	8.1858	.0166*
เหลือใช้	1	1.6	60	98.4	61	42.7		
รวม	12	8.4	131	91.6	143	100		

จากตารางที่ 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้ยาอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 91.6 ที่เหลือ (ร้อยละ 8.4) มีพฤติกรรมการใช้ยาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุกับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ โดยจำแนกพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้พบว่า ตัวแปรรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ารายได้ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน ส่วนตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ แสดงว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมด้านการแสวงหายาของผู้สูงอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล / พฤติกรรมด้านการแสวงหายา	ดี		ปานกลาง		รวม		χ^2	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ								
ชาย	40	75.5	13	24.5	53	37.1		
หญิง	74	82.2	16	17.8	90	62.9	.9402	.3322
รวม	114	79.7	29	20.3	143	100		
อายุ								
60-64 ปี	33	73.3	12	26.7	45	31.5		
65-69 ปี	35	83.3	7	16.7	42	29.4		
70-74 ปี	21	84.0	4	16.0	25	17.5	3.4981	.4781
75-79 ปี	19	76.0	6	24.0	25	17.5		
80 ปีขึ้นไป	6	100	-	-	6	4.2		
รวม	114	79.7	29	20.3	143	100		
สถานภาพสมรส								
โสด	6	75.5	2	25.0	8	5.6		
คู่	61	78.2	17	21.8	78	54.5	.4849	.7847
หม้าย หย่า แยก	47	82.5	10	17.5	57	39.9		
รวม	114	79.7	29	20.3	143	100		
ระดับการศึกษา								
ต่ำกว่าประถมศึกษา	68	85.0	12	15.0	80	55.9		
ระดับประถมศึกษา	36	73.5	13	26.5	49	34.3		
ระดับมัธยมศึกษา	7	63.6	4	36.4	11	7.7	5.0869	.1655
ระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา	3	100.0	-	-	3	2.1		
รวม	114	79.7	29	20.3	143	100		
รายได้ของครอบครัว								
เพียงพอ	54	85.7	9	14.3	63	44.1		
ไม่เพียงพอ	14	73.7	5	26.3	19	13.3	2.5292	.2823
เหลือใช้	46	75.4	15	24.6	61	42.7		
รวม	114	79.7	29	20.3	143	100		

จากตารางที่ 17 เมื่อวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมด้านการแสวงหายาของผู้สูงอายุ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นแสดงว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมด้านการแสวงหายาที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมด้านการเก็บรักษายาของผู้สูงอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล / พฤติกรรมด้านการเก็บรักษายา	ดี		ปานกลาง		รวม		χ^2	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ								
ชาย	42	79.2	11	20.8	53	37.1		
หญิง	82	91.1	8	8.9	90	62.9	4.0763	.0434*
รวม	124	86.7	19	13.3	143	100		
อายุ (ปี)								
60-64	42	93.3	3	6.7	45	31.5		
65-69	35	83.5	7	16.7	42	29.4		
70-74	19	76.0	6	24.0	25	17.5	5.5739	.2331
75-79	22	88.0	3	12.0	25	17.5		
80 ขึ้นไป	6	100.0	-	13.3	6	4.2		
รวม	124	86.7	19	13.3	143	100		
สถานภาพสมรส								
โสด	5	62.5	3	37.5	8	5.6		
คู่	68	87.2	10	12.8	78	54.5	4.4626	.1073
หม้าย หย่า แยก	51	89.5	6	10.5	57	39.9		
รวม	124	86.7	19	13.3	143	100		
ระดับการศึกษา								
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	68	85.0	12	15.0	80	55.9		
ระดับประถมศึกษา	45	91.8	4	8.2	49	34.3		
ระดับมัธยมศึกษา	8	72.7	3	27.3	11	7.7	3.6474	.3021
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	3	100	-	-	3	2.1		
รวม	124	86.7	19	13.3	143	100		
รายได้ของครอบครัว								
เพียงพอ	53	84.1	10	15.9	63	44.1		
ไม่เพียงพอ	16	84.2	3	15.8	19	13.3	1.0994	.5771
เหลือใช้	55	90.2	6	9.8	61	42.7		
รวม	124	86.7	19	13.3	143	100		

จากตารางที่18 เมื่อทำการทดสอบค่าไค-สแควร์ ของปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมด้านการเก็บรักษายาของผู้สูงอายุ พบว่า ตัวแปร เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเก็บรักษายาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปร อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา กับรายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเก็บรักษายาของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความเป็นหญิงหรือชายมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเก็บรักษายา แต่อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเก็บรักษายาของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมด้านการบริโภคยาของผู้สูงอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล / พฤติกรรมด้านการบริโภคยา	ดี		ปานกลาง		รวม		χ^2	P-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ								
ชาย	50	94.3	3	5.7	53	37.1		
หญิง	82	91.1	8	8.9	90	62.9	.4896	.4840
รวม	132	92.3	11	7.7	143	100		
อายุ								
60-64 ปี	39	86.7	6	13.3	45	31.5		
65-69 ปี	41	97.6	1	2.4	42	29.4		
70-74 ปี	22	88.0	3	12.0	25	17.5	5.3186	.2561
75-79 ปี	24	96.0	1	4.0	25	17.5		
80 ปีขึ้นไป	6	100.0	-	-	6	4.2		
รวม	132	92.3	11	7.7	143	100		
สถานภาพสมรส								
โสด	7	87.5	1	12.5	8	6.5		
คู่	73	93.6	5	6.4	78	54.5		
หม้าย หย่า แยก	52	91.2	5	8.8	57	39.9	.5345	.7654
รวม	132	92.3	11	7.7	143	100		
ระดับการศึกษา								
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	75	93.8	5	6.3	80	55.9		
ระดับประถมศึกษา	45	91.8	4	8.2	49	34.3		
ระดับมัธยมศึกษา	9	81.8	2	18.2	11	7.7	2.2042	.5311
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	3	100	-	-	3	2.1		
รวม	132	92.3	11	7.7	143	100		
รายได้ของครอบครัว								
เพียงพอ	57	90.5	6	9.5	63	44.1		
ไม่เพียงพอ	17	89.5	2	10.5	19	13.3	1.1737	.5560
เหลือใช้	58	95.1	3	4.9	61	42.7		
รวม	132	92.3	11	7.7	143	100		

จากตารางที่ 19 เมื่อทดสอบค่าไค-สแควร์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมด้านการบริโภคยาของผู้สูงอายุ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมด้านการบริโภคยาของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยากับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุ

การรับรู้ภาวะสุขภาพและความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา	พฤติกรรมการใช้ยา			
	โดยรวม	ด้านแสวงหายา	ด้านเก็บรักษายา	ด้านบริโภคยา
การรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวม	.1193	.1136	.1743	-.0039
ด้านร่างกาย	-.0069	.0473	-.0346	-.0240
ด้านจิตใจ	.1792	.1588	.2353*	.0231
ด้านสังคม	.1225	.0694	.2316*	-.0060
ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา	.1617	-.0153	.2107*	.1463

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุทั้งโดยรวมและรายด้าน และความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาของผู้สูงอายุกับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านจิตใจ การรับรู้ภาวะสุขภาพด้านสังคม และความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมด้านการเก็บรักษายาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .2353, .2316 และ .2107 ตามลำดับ ส่วนการรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุและความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ